NAM THỨ MƯỜI HAI — SỐ THỨ 2250

ĐẾP PUBLICAL

NGÀY THỨ NĂM 4 SEPTEMBRE 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

BIBLIOTHÈQUE LÉGALE INDOCHINE N° 2906

	Trung Bắc Tân Văn	Trung Bắc Chủ Nhật	Đàn Bà Mới	Trung Bắc Tân Văn và Đàn Bà Mới	Nam-Phong
Một năm	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	12 $ 00
Các lang xa	»	5 . 00	3 . 00	8 . 00	»
Các công-sở	»	5 . 00	3 . 00	8 . 00	»
Sau tháng.	3 . 00	3 . 50	2 . 00	5 . 00	6 . 00
Ba tháng.	1 . 50	1 . 75	1 . 00	2 . 50	3 . 00
Một tháng.	0 . 50	0 . 60	0 . 35	0 . 90	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au Directeur
61-65, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. K. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-TỐ
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

Une seule insertion. . . . 0 $ 10 la ligne
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 15 la ligne
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le cm.

On traite à forfait pour les contrats importants.

Nước ta có người giàu không ?

Thế giới ngày nay là thế-giới kim tiền; ông thần tiền đã hầu thành ra một vị chủ-tể hết cả mọi sự mọi vật trên mặt địa-cầu. Từ xưa đến nay, sự giàu vẫn là dấu năm phúc, cái giá-trị người giàu bao giờ cũng vẫn qui, mà đến ngày nay cái giá-trị ấy có lẽ lại càng qui gấp muôn phần. Nhất là một nước người còn hiếm, của còn kiệm như nước ta, một trăm cái cái gì cũng còn thua sut kém người mà hỏi đến chuyện gì, nghĩ đến việc gì, muốn kinh-doanh thố-trị gì cũng không có anh không-phương không được; ta lo về cái tiền-đồ tiến-bộ của nước ta bao giờ thì ta phải cầu tới cái thế-lực kim-tiền bấy nhiêu, mà cầu tới kim-tiền bao nhiêu tức là phải trông cậy mong mỏi ở người giàu nước ta bấy nhiêu vậy.

Vậy thử hỏi nước ta có người giàu hay không? cứ lấy cái nghĩa nông cạn ham-hỗ mà nói thì lắm của nhiều tiền là giàu, lắm ruộng nhiều đất là giàu, vườn cau ao cá, nhà ngói cây mít là giàu, xe ngựa lâu đài, ngọc ngà gấm vóc là giàu; kể người giàu như thế thì ở nước ta dù có tiếng là một nước nghèo thật, cũng không đến nỗi hi hăn gì; ta chẳng từng thấy ở các vùng nhà quê có hiềm chỉnh ra ruộng thẳng ao liền, vựa to bỏm nhỏ thóc cho vay khắp mấy tổng, tiền đặt nợ kể hàng muôn, có khi vàng bạc không biết dùng để làm gì mà phải bỏ hũ bỏ vò vùi sâu chôn chặt ở dưới đất đấy ư? ta lại chẳng từng thấy ở các nơi thành thị có hiềm người bạc để băng hàng muôn, nhà cho thuê kể đầy, ô tô chạy rầm phố, vàng ngọc quần dầy người, có khi hùng của quá đến vứt đi hàng nghìn hàng muôn mà dành-dật lấy một cái tên gọi ông nọ bà kia, mua chuộc lấy một cái minh-tinh phẩm trên hàm dưới đấy ư? Như thế ai bảo nước ta không có người giàu.

Song, lấy cái nghĩa thâm thiết xác-đáng mà nói thì như lời các nhà kinh-tế-học đã giải, của cải dương không mà làm ra được cho có, dương ít mà làm ra được cho nhiều mới là giàu; người làm giàu là lấy cái con mắt tinh thần, xét biết của cải ở nơi nào, khai phát cái của cải ấy bằng cách nào mà đem hết cái nghị-lực kinh doanh, khéo dùng cái thiên-tài sáng-tạo, hoặc sinh-vật, hoặc thành-vật, khiến cái của cải ấy trở nên có lợi cho đời người mà mình được thu lợi về phần mình, Gọi là người giàu ở các nước Âu Mỹ bây giờ là những ông vua sắt, vua gang, vua bông, vua khoai, vua kim-cương, vua dầu hỏa, khai phá những sở đất hoang hàng hai ba mươi vạn mẫu, quản-lý những cái công-xưởng hàng năm bảy chục muôn người, dương những nơi rừng sâu hang thẳm mà làm biến thành ra thế-giới bạc vàng, dương những nơi núi đỏ cát vàng mà làm biến thành ra non sông gấm vóc; người ta làm nên được cái công-nghiệp một ông giàu như thế là bởi cái trác-thức tiên kiến, cái năng-lực tiến-thủ, cái chí-khí quả-quyết, cái công-phu nhẫn-nại của người ta, chứ không phải luồn lỏi khéo mà nên giàu, không phải lừa gạt giỏi mà nên giàu, không phải ăn may gặp vận mà nên giàu; ấy người giàu là thế, có đủ được cái tư-cách thế, làm nên cái công-nghiệp thế, mới xứng đáng cái huy-hiệu người giàu vậy.

Những người mà gọi là người giàu ở nước ta bây giờ có đủ được cái tư-cách thế không? có làm nên cái công-nghiệp thế không? thì ta chưa dám biết; nhưng ta nghe ở xã-hội khác nhau cái phương-pháp mâu-nhiệm làm giàu chỉ có mấy cách: một cách là làm quan để làm giàu, làm dân lý chính trong khoảng độ chín mười năm thì thấy có bạc vạn tiền nghìn, tậu ngay được năm bảy tòa nhà Hà-nội, một hai sở đồn-điền là ít. Một cách là luồn lọt mánh khóe để làm giàu, kiếm được ông thầy tốt, chiếu được ông chủ thương, xin được cái tí rượu, cái bãi thuốc phiện hay một vài việc thầu-khoán to, thế là có bạc chảy tiền dong dấy. Một cách là mua lường bán lật, ăn không nói có để làm giàu, bày mưu sâu, lập chước độc để dành lừa những kẻ phác-thực hiền lành mà lấy cơ-nghiệp của người ta lúc nào không biết. Một cách là cho vay đặt nợ, một vốn bốn lãi để làm giàu, chẹt người ta trong lúc cơ-nhỡ khốn cùng mà nợ nhà cố đất, một dồng lấy thành năm thành bảy thì mấy nỗi mà nỗi lưng. Ấy những cách làm giàu thông hành ở xã-hội ta thế. Từ xưa đến nay, từ phương đông đến phương tây, cái nghề sinh tài bao giờ ở đâu cũng bất ngoại có nông công thương cổ, mà duy ở xã-hội ta ngày nay lại trái hẳn cái thường-lệ ấy, đất hoang mười phần đến sáu bảy phần chưa khai phá, khoáng sản không ai khai-thái, công xưởng không ai sáng biện, việc buôn xuất cảng nhập cảng không ai kinh-doanh đến một tí gì mà cũng sản xuất ra có được một số người giàu thì lạ thật! Ôi! trong nước cũng kể có người giàu mà lợi-nguyên trong nước không thấy mở-mang, tài-sản trong nước không thấy tăng tiến, chẳng những lợi nguyên không mở-mang, tài-sản không tăng tiến mà cứ trong một huyện có một hai nhà giàu thì kể hàng mấy vạn nhà vị đó mà tuyệt nghiệp, trong một lúc có một vài người nổi vốn thì kể hàng mấy vạn người vì đó mà nheo-nhóc khó khăn, như thế thì mong trong nước có lắm người giàu làm gì! Mà theo cái nghĩa « giàu » như các nhà kinh-tế-học đã giải trên kia và đem sánh với các người giàu Âu Mỹ, những người dùng cái cách đê-liệt xấu-xa như thế mà làm giàu, có xứng đáng cái huy-hiệu người giàu không? những người giàu trong nước mà chỉ có mấy cách làm giàu như thế thì đã gọi được là một nước có người giàu chưa nhỉ?

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 2 Septembre 1924

Nước Pháp với việc chiến-tranh ở Trung-hoa

Bộ hải-quân có báo tin rằng các chiến-hạm *Jules-Ferry* và *Colmar* khởi hành ở Saigon đi Thượng-hải. Tàu *Allair* cũng đem đến Thiên-tân để dùng vô-tuyến-điện cho quan thủy nguyên soái Frochat và quan đại-sứ Bắc-kinh tiện việc thông tin với nhau.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 3 Septembre 1924

Tại hội Vạn-quốc

Quan Herriot tới Genève. Ngài đi ô-tô. Có nhiều chúng đứng đợi ở trước khách-sạn hoan-hô ngài. Họ kêu: Herriot trường-thọ! Đại-pháp vạn-tuế! Trong ngày hôm ấy chỉ có việc ấy và việc cử M. Bourgeois vào chức phó nghị-trưởng, là những việc quan trọng hơn cả.

M. Macdonald tới sáng hôm nay và có đến dự hội-đồng. Hai quan thủ-tướng Herriot và Macdonald gặp nhau có vẻ mừng rất là thân ái.

Ngày hôm thứ năm và ngày hôm thứ sáu bàn về việc bảo vệ hòa-bình và việc thành giảm quân bị.

Tại hội-đồng bồi-thường

Ngày hôm qua hội đồng bồi-thường nghe M. Owen Young là phát ngân ủy-viên trần thuyết mọi lẽ và ưng thuận mọi khoản của ông dự định.

Nước Đức lộp tiền

Nước Đức nộp số tiền thứ nhất là hai mươi triệu marks kim tệ.

Kho thuốc đạn nổ ở Prague

Một cái kho thuốc đạn ở Prague nổ. Bảy người chết, sáu người bị thương. Tổn hại rất nhiều.

Cavite, ngày 3 Septembre 1924

Hoa-kỳ với việc Âu-châu

Tin Wheelling. — Ngày hôm nay M. John W. Davis, là người của đảng dân chủ cử ra ứng cử chức thống-lĩnh có nói ở khuôn Hoa-kỳ dùng cái chính-sách cô lập, thực là những người mù dắt những người mù vậy.

Nạn động đất ở Phi-luật-tân

Tin Manille. — Hầu hết thành Cantilan bị hủy hoại trong việc động-đất ngày 30 Août. Hầu hết các nhà cửa bị đổ. Số thiệt hại tính ra hơn 75.000 dollars.

Việc chiến tranh ở Trung-hoa

Tin Thượng-hải. — Quân binh của viên đốc-quân tỉnh Chiết-giang đóng ở đường bờ xe Thượng-hải Nam-kinh, cách Thượng-hải độ 15 dặm. Thượng hải không thể giao thông với Bắc-kinh, và các nơi khác ở bắc bộ Trung-hoa.

Quân binh của viên đốc-quân tỉnh Giang-tô đã đến gần Thượng-hải. Hiện hai bên chưa đánh nhau trận nào.

Vì mưa to, nên cuộc chiến-tranh chưa kết liễu ra làm sao. Các đại-biểu binh gia và các đại-biểu thương-mại ở Thượng-hải đã hội nghị để điều đình, nhưng công việc điều đình chưa xong.

Tin Bắc-kinh. — Quan Thượng-thư ngoại-giao rung-tuyên cam đoan với Hoa-kỳ, nước Anh, Nhật-bản và nước Pháp rằng chung quanh Thượng hải sẽ để một miền trung-lập, và hai bên không có đánh nhau ở miền bắc đường hỏa-xa Nam-kinh.

BỘT GỖ DÙNG LÀM VỊ ĂN

Một tờ báo ở Bordeaux có nói đến việc thí nghiệm dùng bột gỗ hoặc mạt cưa, để làm vị ăn nuôi người hoặc súc vật. Nguyên người ta nghiệm ra rằng loài cây thuộc về thân mộc, thường trong mùa đông thì trong thân cây có ít nhiều chất đường, bột và dầu. Đại khái như trong tháng Mars một cây để có 22 % chất bột, trong tháng Mai thì có 19 % mà đến tháng Octobre thì có được 27 %. Cái chất bột ấy lấy ra mà trộn với bột ngũ cốc có thể dùng làm vị ăn được.

BỆNH TẢ LIỆT VÀ BỆNH SỐT RÉT NGÃ NƯỚC

Báo *Times* đăng tin rằng các bác-sĩ Washington York và Machie có trình với bộ Y-học nước Anh rằng dùng bệnh sốt rét ngã nước có thể trị được bệnh tả-liệt của những người điên. Các ông nói rằng dùng cách ấy trị bệnh cho 84 người, thì được 23 người khỏi hẳn, 17 người đỡ bệnh về đường tinh thần, và về đường thân thể, còn những người kia thì chỉ đỡ được về đường thân-thể mà thôi.

VĂN UYÊN

Nhớ ai

(Thơ hoà)

Bốn bề anh em nhớ những ai ?
Nhớ ai, ai biết nỗi tư hoài.
Ngọn đèn kinh tịch người khôn dỗi,
Quang gánh tang bồng nghĩa bác tôi.
Một giấc hoàng-lương âu thế nhỉ ?
Chiếc buồm khơi-hải đó hay ôi !
Nhớ ai để dạ không yên dạ,
Lấy nhớ làm vui, nhớ chẳng thôi.

II

Lấy nhớ làm vui, nhớ chẳng thôi.
Trông vàng non nước những xa khơi.
Quả chuông Bồ-tát khuôn còn nặng,
Mảnh vườn Thanh-hoang nhắp chửa vơi
Chín khúc ruột tằm dau nỗi nước,
Năm canh mộng bướm ngán trò đời.
Nhớ ai mượn bút làm tri-kỷ,
Bốn bề anh em nhớ những ai ?

Trần-văn-Trạch

Mừng tân-học cử-nhân

Mừng cậu khoa này đỗ « đệ lộm »,
Đương khi chữ Hán cuối chiều hôm.
Văn chương đã đáng xây lâu phượng,
Đàn giá nào thua với bảng rồng.
Học có sẵn đường thêm mới mẻ,
Nước không nên nỗi chịu già-lom.
Ai ơi xin chớ khoe nề nếp,
Đìu-đám ăn mày nẻo cửa thôm.

Phạm-thư-Trạng

CÁC VIỆC ĐẠI-XÁ XƯA NAY

Ở nước La-mã và nước Hy-lạp ngày xưa, chủ-quyền thường có ban ân đại xá, để phủ dụ nhân-dân.

Ở nước Pháp thì năm 582 là lần thứ nhất có việc đại xá. Lần ấy nhân dịp sinh hoàng-tử Théodore, nên vua Chilpéric ra ân đại-xá.

Các vua Charles le Chauve, Philippe le Bel, Charles V, và Charles VI cũng có ban ân đại xá. Những năm 1413, 1414, 1419, 1448, 1513, 1556, 1560, 1612, là những năm có việc đại-xá. Ngày 28 mars 1594 Henri IV có dụ tha cho nhân dân phía về việc kháng cự lại chánh phủ, không trừng phạt ai cả. Sau việc loạn Fronde, vua Louis XIV cũng có ra ân đại xá. Trong thế-kỷ thứ mười tám, thì những năm 1754, 1756, 1771, nhân dịp đăng thanh việc tôn giáo, chính-phủ cũng có ra ân đại xá. Từ năm 1789 đến năm VIII tuyên bố chỉ dụ hoặc luật-pháp đại xá cả thảy mười lăm lần. Vua Napoléon kỷ chỉ dụ đại xá hai lần, một lần ngày 13 prairial XII, nhân dịp lễ đăng quang, một lần ngày 25 mars 1810 nhân dịp lễ sách phong hoàng-tử. Vua Louis XVIII kỷ ba bản chỉ-dụ đại xá. Năm nào vua Louis Philippe cũng ân xá một lần về mấy hạng phạm tội riêng. Vua Napoléon III khi làm Giám quốc đại xá hai lần, khi lên ngôi hoàng-đế lại đại xá ba lần. Từ ngày 4 septembre 1870 đến cuộc chiến-tranh mới rồi, nghị viện bổ phiếu ưng-chuẩn mười hai bản luật đại xá. Bản luật đại xá quan-trọng nhất, là bản luật của nghị viện ưng-chuẩn trong năm 1880.

Tự do diễn đàn

Câu chuyện cải-lương

Từ khi cái nghị-định cải-lương hương-lục thi-hành ở xứ Bắc-kỳ ta đến giờ, hễ động đi đến chỗ nào là cũng được nghe câu chuyện cải-lương, nhất là về các vùng thôn quê, lại càng hay được nghe câu chuyện ấy lắm.

Mới đây, nhân dịp nghỉ hè, tôi có đến chơi thăm người anh em bạn ở một làng kia, khi đến nơi, anh em gặp nhau tự bất mãn mừng, hai bên chuyện trò cười nói. Đến khi trầu nước đã xong, lời ăn tiếng nói đã cạn; người bạn tôi lại đưa tôi đi dạo, xem phong-cảnh trong làng; dương lúc thong dong dạo bước, chợt trông thấy bên vệ đường về phía trước mặt, có một dãy đình chùa bằng gạch, của chùa thì mở rộng toang ở trong chùa thấy chừng độ mười chín, hai mươi người đàn ông, trông ra dáng cách đàn anh, kẻ thì đứng, người thì ngồi, đương cãi cọ nhau om sòm; tôi mới hỏi bạn tôi rằng: Chẳng hay trong chùa kia hôm nay làm gì, mà lại đông người và nói-lác như thế ? Người bạn tôi liền nói: Bác không biết nay sao Những người ngồi ở trong chùa kia, tức là các cụ chánh phó trong hạ, thư-ký, thủ-quỹ và các viên tộc-biểu lý-dịch làng tôi, hôm nay lập kỳ hội đồng, bất thường, để bỏ sưu thuế đấy.

Thấy bạn nói thế, mới biết ở thế ra hôm nay ở đây các cụ họp hội-đồng. Nhưng tôi tưởng, có phải là họp hội-đồng, thì viên chánh hương-hội, hay là người thay mặt viên ấy, phải giữ cho trong ban hội-đồng có trật tự, nếu ai làm ồn ào náo lên, thì có quyền đuổi ra, sao lại còn có tiếng nói lác như thế? Bạn tôi lại nói: ấy cái tuyện nước lác nay là bởi các cụ mới chén xong đấy. Số là đêm hôm qua, có một người đàn bà góa, ở trong làng tôi, mắng chửi con cái, không biết là tại đêm hôm nước lác, hay là có sự gì tế nào, để đến nỗi lọt tai các cụ, cho nên sáng hôm nay các cụ tức thì nổi hiệu trống hội-đồng, đến nhà người đàn bà ấy, lập biên bản bắt phạt, khi biên bản xong, mọi người có mặt ở đấy đều đã ký kết cả! Nhưng sau người đàn bà ấy cũng là tay non, và cũng kẻ có xử, câu chuyện nọ tới với các cụ thế nào thì tôi không rõ: sau thấy có biện cơm rượu, các cụ chén khướt rồi, mới người cơm giẹo, và mới kéo nhau ra đây bỏ sưu thuế. Cái trò tửm nhập ngôn xuất, chỗ hương đảng sai cấm được miệng ai, bác còn lạ gì nữa:

Rồi đâu đã bạn tôi mới đem câu chuyện cải-lương ở trong làng ấy, nói với tôi rằng:

Trước kia làng tôi, phàm những việc quan, hôn, tang, tế, nhất giai là nộp nỗ cả, cho nên cứ mỗi khi có đình đám hay là công việc gì, thì cái sự ăn uống, rất là xa xỉ và tốn phí lắm, còn như đàn anh trong làng thì phần nhiều tham làm cả về lấp miệng em; phần thì giục bị xui nguyên, cho người ta kiện cáo, phần thì phú thu lậm bổ, để lòa lợm con em. Người nào kém về, thì chỉ đành khoanh tay mà chịu cái oai quyền áp chế!

Đến hồi tháng tám ta năm ngoái, tòa hội-đồng lục biểu làng tôi thành lập. Thấy thế, ai cũng mừng thầm rằng: sẽ nhờ về cái cơ hội này, để sửa sang phong tục lại; ngõ đâu, định việc đi một đường, lại đâm quàng ra một nẻo, cái hy vọng kia nào có thể cho đâu; phong tục tuy có theo tân nghị, mà thay đổi ít nhiều, mang chẳng qua cũng như vẫn tự vay, làm y như quốc lệ, mà lãi vẫn lấy đến mười lăm hai mươi phần. Nếu người nào có việc gì, chẳng những là phải sửa rượu, mà lại còn phải nếp tiền theo một khoản gì.. trong số thu nữa. Nam thế có phải là cải-lương lại thành ra nặng hơn không. Đã hay rằng nộp tiền thì không phải sửa rượu cũng được., song nghĩ chừng cũng khó chịu với bọn cường hào, là những tay dục khê đã quen!

Còn như các viên có chân trong hội-đồng hương chức, thì phần nhiều lấy đó làm thang danh lợi, chứ không mấy người cho là phận sự đại biểu cho dân; tuy rằng trong hương hội, cất cử có kẻ nọ người kia, bàn dật có hộ này ở khác, sĩ, nông, công, thương đều được dự vào cả, song vẫn không ra khỏi tay các ông kỳ-mục cường hào được! chẳng qua cũng cốt thêm một cái tên mới, chứ mới để cho các ông ấy lấy nê mà hống hách với dân làng mà thôi. Giá có người nào học thức, muốn dự vào chân hội-đồng hương chức, để vì dân mà mưu việc công ích, thì cũng khó lòng mà tranh nổi với bè đảng của bọn cường hào được!

Chao ôi! cái thảm ý về việc cải-lương rất hay mà vào tay các bọn cường hào, lại thành ra một việc rất dở, không những thế, họ lại lợi dụng hai chữ cải-lương để làm cái, mối kiếm ăn nữa, còn ngoài ra thì không biết một tý gì! Xem ngay như hương hội làng tôi, chỉ thấy tay nọ hợp hội-đồng, mai lập biên-bản, mà kỳ trung chẳng thấy được gì. Lại xem như việc lập kỳ hội đồng bất thường, để bỏ sưu thuế ở chúa, là cách hai ta vừa đi qua đó, đã đến hai ba hôm rồi, mà vẫn chưa giải quyết xong, chỉ vì quan trên mới có lệnh sức, phàm những tạp phí như là: biên bộ sinh, tử, giá thú, trạm phu vân vân. thì phải trích vào sổ dự toán công quĩ của hạng xã; Thế mà các ông ấy cứ đánh khoanh tay ngơ ngác, chẳng biết ngành ngọn thế nào, vì sổ chi thu dự toán thì để trắng, nhờm quĩ thì trống không, chẳng còn biết trích vào đâu được, đành lại phải vác sổ về nhà để kêu cụ đề cụ thưa diễn thuyết cho vậy!!

Nếu có kẻ hỏi rằng : « Bây giờ việc cải-lương là việc rất cần, quan trên đương rất lòng xem xét, và kiểm soát luôn luôn, sao sổ chi thu, dự toán còn lưu bạc, và hòm quĩ còn để trống không được ». Xin thưa rằng: « Tuy quan sức đều nghiêm, nhưng tước hành bất lực, chẳng qua chỉ hư ứng cho tắc trách đó mà thôi » Thế mà các ông ấy hễ ngồi dậy, là nói đến chuyện cải-lương, nhưng xem ra chỉ toàn là lời đầu lưỡi, cứ trông tâm gan không có chút nhiệt thành nào cả. Ngoài cái oai quyền hống hách và cái câu nịnh ông chánh hương tội này thạo, tăng ông tư-kỷ kia tài, giá có hỏi đến một vài điều trong nghị-định cải-lương, dẫu không đám nói rằng các cụ ấy mịt tít, nhưng chắc cũng không mấy người hiểu vậy.

Ấy nói qua loa mấy sự hành-động của hương hội làng tôi cho bác nghe, còn những điều tệ khác, thì không thể giới đâu mà kể hết được.

Chao ôi! nghe bạn nói thế mà lòng tôi luống những ngậm ngùi cho việc cải-lương của làng ấy. Thế mới biết bọn dân thành tục, tất dở hơ. Vậy thì muốn cho việc cải-lương chóng được thành hiệu, trước hết nhờ ở ai cần cho có người cải-lương đã mới được.

Thanh-nguyên, Ng dinh-Khuê

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Cuộc thi thơ

Của Nos-tra Qua-ra-mút

MMDCCCLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Miếu mạo xây từ Lý-Thánh-tông,
Lễ nhạc y quan theo buổi mới.
Cung tường tiền-hậu khác xưa trông.
Nước non tuy thế lòng cơ tạo,
Trời đất dành cho chốn Nhị Nùng.
Gió Á mưa Âu nay đã trải,
Hỡi hồn danh-sĩ có hay không.

Nguyễn-văn-Bát
Làng Lâm-do, Bắc-ninh

MMDCCCLVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Lừng lẫy trời nam cả Bắc Trung.
Hai chữ xuân thu chừng tuế-nguyệt,
Một vùng Nùng Nhị vẻ non sông.
Hồn Tiên toan đốt than liền tắt,
Lạo Hán xa đàng lễ vẫn phong.
Vào miếu ngẫm câu thơ bất tận.
Phải chăng địa-thắng lại nhân long

MMDCCCLIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa Khổng người hay dốc một lòng.
Tường dựng cao bền nêu cõi Bắc
Tiếng nghe đàn đọc nức thành Đông.
Can qua mấy độ không lay chuyển,
Sử-biên muôn đời vẫn ngửa trông.
Thục-nữ mừng nay chiêm khôi kính,
Rõ ràng tin tốt cả non sông.

Nguyễn-luân-Trai
Làng Văn-mậc, Nam định

MMDCCCLX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu thờ chung phải kính trông
Và nhận cung tường cao bền Nhị,
Trăm vua hương khói tỏa non Nùng,
Danh thơm khoa lục bia trơ đá,
Vẻ sáng khuê văn gác vững đồng.
Một chốn trời nam khơi bể học,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Ngô Khâm-thiên Hanoi

MMDCCCLXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Văn cổ lưu danh giống Lạc-Hồng.
Khói tỏa miếu đài dòng nước Nhị,
Trăng in đạo thánh ngọn non Nùng.
Mấy triều Lê Lý nay còn vững.
Ba chốn kinh đô cũng bởi sùng.
Mỹ-vũ Âu-phong khắp tiền-hậu,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Trần đức-Tu
19, Avenue du Grand Bouddha, Hanoi

MMDCCCLXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn miếu là nơi kỷ-niệm chung.
Lai lịch sông sâu trăm bến Nhị,
Mông mênh bể học lấp non Nùng.
Trải bao tuyết ngạo tri thường còn đượm
Từng mấy xuân thu đạo vẫn sùng.
Sự-nghiệp tiền nhân ghi tạc mãi,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Trương thị Năm
57, Rue du Chanvre, Hanoi

MMDCCCLXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Dường cột cương-thường mối hiếu
Ánh vẻ sao Khuê lấm đất Bắc,[trung.
Giao đầu sông Nhị cảy dòng Đông.
Nếp vàng chưa ráo bia văn cổ,
Nền mới mừng nay bút chỉ hồng.
Trải mấy xuân thu đạo vẫn miếu cũ.
Nghìn năm văn vật đất Thăng-long.

MMD CCLXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Cảnh thắng danh thơm thú lạ lùng.
Sáng vặc Đông kinh nền tuấn kiệt,
Lâu dài Nam-Việt đất anh hùng.
Non Nùng núi ngọc màu phai nhạt,
Sông Nhị Hồ tây nước đục trong.
Đuốc sáng soi chung miền Thích giáo
Tiếng thơm ghi tạc mãi non sông.

Lê-hoa-Phong
25, Route de Huế, Hanoi

MMDCCCLXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Muôn thứ ở nguy-nga chốn Nhị Nùng.
Đạo gốc Lê-vương cơ-chỉ vững.
Đền xưa Lý-đế phụng thờ chung.
Gây nền văn-hiến nối Hồng Lạc.
Giữ nếp nho phong cõi Á-đông.
Đương buổi giao-thời văn miếu cũ.
Ai ơi soi lỗ lấm gương trông.

Nguyễn-văn-Thân
224, Rue de Tiên-an, Bắc-ninh

MMDCCCLXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo uy linh cõi Á-đông.
Lửa đượm nhang thơm còn kế tiếp,
Mưa sa gió táp vẫn tôn sùng.
Bia Lê nêu Lý xin ghi để.
Cậu Lạc con Hồng có nhớ không?
Liếc mắt nhìn xem phong cảnh ấy,
Đem lòng hoài cổ biết bao cùng.

Đào-thị-Tân-Khoa
224, Rue de Tiên-an, Bắc-ninh

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 30 độ
15 giờ 33 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ-sáu, 5 Septembre 1924

S. Bertin

Âm-lịch

Mồng 7 tháng tám năm Giáp-tí

Ngày Bính hợi

Hành Thổ, Sao Cương Trực Bình
Kị: Loát đầu, Giá-thú,
NGHỊ: Tế-tự, Thượng-biểu, Hội-hòn,
Xuất-hành, Di-tí, Mộc-dục, Tài-vụ, Thượng-lương.

Giá thóc gạo :

Gạo hàng nhất, một tạ.		10 $ 70
—	nhì —	10 20
—	ba —	9 75
Thóc.	—	6 20
Bắp ngô	—	6 40

Giá bạc. Kể từ ngày 4 Septembre 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 2 f. 88.

Các hành-khách đi tàu « Chantilly — Trong số các hành-khách đi tàu *Chantilly* ở Marseille sang ngày 28 août vừa rồi thì có quan Khâm-sứ Pasquier và quan cai-trị d'Elloy nguyên đồng-lý phủ Khâm-sứ Trung kỳ.

Một bạn đồng nghiệp mới. — Bản quán vừa tiếp được số thứ nhất của báo *l'Indochine Nouvelle* là một thứ tạp-chí bằng Pháp-văn của hội Khảo-cứu kinh-tế Nam-kỳ (Société d'Etudes Economiques Cochinchinoises) xuất bản tại Saigon, mỗi tuần lễ ra một kỳ.

Tiền mua báo đồng-niên là 15 $ 00, Tòa báo tại phố Colombert số 16 Saigon.

Bản quán có lời hoan-nghênh bạn đồng-nghiệp mới.

Ở Cao-mên đã trở về. — M. Pujarniscle đốc-học trường nam Sư-phạm và M. Dronin giáo-sư ở Hà-nội bị nạn ô-tô ở Cao-mên đó trước thì nay đã trở về Hà-nội và đã khỏi hẳn cả những vết thương.

Tiền quyên giúp dân bị lụt. — Bản-báo nhận được của các viên chức tổng sự tại sở Y chính Đông-Pháp (Hanoi) một số tiền là 45 $ 35 (1) để giúp các dân bị lụt ở Bắc-kỳ tá, vậy xin đăng qui-tính phương-danh như sau này :

MM. Ng-duy-Quang 5 p ; Ng-văn-Huề 1 p ; Hoàng-nghĩa-Gi 1 p ; Ng-v-Bản 1 p ; Phạm-văn-Tử 1 p ; Ng-v-Tòng 1 p ; Ng-canh-Thành 0 p 50 ; Ng-v-Viên 0 p.50 ; Ng-chinh-Phổ 0 p 50 ; Trần-v-Nghi 0 p.50 ; Ng-v-Lâm 1 p ; Trần-Thiện 0 p.5 ; Đoàn-v-Rật 1 p ; Trần-ngọc-Vũ 1 p ; Ng-thúy-Nau 2 p ; Nguyễn ứng-Mạch 0 p.50 ; Đào-thiện-Tránh 0 p 5 ; Ng-văn-Trứ 0 p.50 ; Ng-v-Bách 0 p.50 ; Ng-v-Chất 0 p.50 ; Ngô-quang-Biểu 0 p 50 ; Trần-v Hốt 0 p.50 ; Ng-văn-Nâu 0 p.50 ; Ng-văn-Nghiệp 0 p.50 ; Trần-v-Sinh 1 p ; Ng-duy-Dương 1 p ; Ng-v-Tư 0 p 50 ; Vũ-đức-Hanh 0 p.50 ; Trần đình-Bắc 1 p ; Hai Nhi 0 p.50 ; Phùng kim-Tôn 0 p.5 ; Phạm-v-Ngoạn 0 p.50 ; Trần-v-Phát 1 p ; Ng-v Hội 0 p 50 ; Phạm-v-Bính 0 p.50 ; Hoàng-sĩ-Hoàn 0 p.50 ; Chinh-v-Chính 0 p.50 ; Ng-văn-Sáng 0 p.50 ; Ng-Huề 0 p.30 ; Phạm-v-Khánh 0 p.30 ; Ng-văn-Chung 0 p.50 ; Đan-v-Chuẩn 0 p.50 ; Ng-v-Yến 0 p 50 ; Ng-xuân-Kế 0 p.50 ; Ng-v-Truật 1 p ; Ng-văn-Tuyên 0 p.20 ; Ng-đình-Trung 0 p.20 ; Vũ-bá-Trác 0 p.20 ; Ng-v Mạch 0 p.20 ; Ng-ngọc-Ngạc 0 p.20 ; Vũ-đỗ-Thìn 1 p ; Chu-v-Mậu 0 p.50 ; Lê-văn Cầm 0 p 30 ; Ng-v-Bính 0 p.20 ; Trần-gia-Huệ 0 p.30 ; Lê v-Khiêm 0 p.20 ; Trần-quang-Kỳ 0 p.50 ; Hoàng-đình-Đức 0 p.30 Ng-xuân Bét 0 p 10 ; Bạch-văn-Lan 0 p.30 ; Ng-v Thạc 0 p.50 ; Ng-v-Cần 0 p.50 ; Ng-phúc-Tuy 1 p ; Đỗ-hát-Vị 1 p ; Ng-văn-Đối 0 p.5 ; Ng-đình Tỷ Ng-đình-Giai 0 p.20 ; Trần-ngọc-San 0 p.10 ; Lưu-viết-Đạt 0 p.50 ; Ng-văn-Thiện 0 p.30 ; Nguyễn-v-Tứ 0 p.25 ; ẩn-danh 1 p.

Cộng.	45 $ 35
Những số tiền bản báo đã nhận được trước . . .	231 . 15
Tổng cộng	276 $ 50

Tứ-tuần đại-khánh. - Nhân dịp sắp đến lễ Tứ-tuần đại-khánh, nhà in bản-quán có bán một bức tiêu-tượng đức Kim-thượng Khải-Định hoàng-đế. Ngài nào muốn có một bức để được chiêm-ngưỡng ngự dung thì xin gửi 0 p. 25 và tiền cước-phí 0 p. 08 cho M. Bùi-xuân-Thành, quản-lý nhà in *Trang bắc tân-văn* Hanoi.

(1) Số tiền 45 p.35 do M. Nguyễn duy-Quang thu và chuyển đến bản báo.

Ai muốn thừa lịch năm 1925? — Lịch mới năm 1925 hiện nay bản-quán đương bắt đầu làm. Có nhiều bức vẽ rất đẹp, rất nhã. Vậy có lời kính-cáo để các nhà đại công thương trong nước, ai muốn thừa lịch năm 1925, thì xin kịp đến bản-quán mà chọn các kiểu, ý ưng kiểu nào thì đặt làm ngay, kẻo chậm ra thì các kiểu vẽ đẹp người ta tranh hết mất.

Ngài nào ở xa, muốn viết thơ về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản-quán như sau này :

M. Bùi-XUÂN-THÀNH
61-63 Rue du Coton, Hanoi

Hội đền Kiếp-bạc — ừ 16 cho đến 20 tháng tám Annam có những chuyến xe hỏa chạy đến bến tàu thủy Hàp-cầu để chở khách đi trẩy hội.

Đây sang hội Kiếp bạc một ngày vừa đi vừa về cũng được.

Ở Hanoi có năm chuyến đi là : 6 giờ, 9 giờ 6 phút, 12 giờ 56, 14 giờ 56, 17 giờ 49 và ở Đáp-cầu về có sáu chuyến là : 6 giờ 29, 8 giờ 5 phút, 11 giờ 2 phút, 14 giờ 7 phút, 17 giờ 6 phút, 19 giờ 5 phút.

Xem tờ cáo bạch giờ xe-lửa chạy giản ở các ga thì biết rõ.

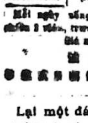
XIN CÁC QUÍ KHÁCH NẾM THỬ MÀ XEM !

Các thứ thuốc lá hiệu Con Gà chưa cuốn và cuốn rồi, hạng mới chế (Fabrication nouvelle) của Đông-dương Yên-Thảo Công-Ty toàn bằng thuốc ngoại-quốc hảo hạng, theo cách vệ-sinh. Vừa nhẹ, vừa thơm, không rao tỏ, không nhức đầu. Thế mới biết thực. 3697

Muốn bán một cái xe kiểu « Tonneau » cũ mui, có đóng sẵn cả ngựa. Đồ ngựa còn tốt lắm. Hành cao su còn mới. Giá 250 $ 00

Hỏi tại số nhà 61 đường Trànghi (Rue Borgnis Desbordes) Hanoi. 3993

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès

54, RUE PAUL-BERT, HAIPHONG

DẦU-GAN-CÁ-VIỄN

(Emprunter huile de foie de morue)

Bắt ngày sống bến viễn, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.

Giá mỗi lọ : 0 $ 90

地 段 醫 員

Lại một đám giết người nữa ở phố Sinh-từ. - Chiều hôm qua, hồi quá 6 giờ, lúc bản báo đã ấn hành rồi, thì ở phố Sinh-từ lại có xảy ra một đám giết người nữa, là đám thứ ba trong vòng hơn một tháng nay. Số là vào hồi ấy, tại nhà hàng cơm số 11 phố Sinh-từ sực có một người, trạc độ 50, đến ngồi đầu ghế mua cơm ăn. Chủ hàng đương lúi húi quay lại xới cơm bán, thì bỗng nghe kêu dữ dội lên một tiếng, người ấy ngoảnh lại trông thì thấy người khách vào ăn cơm đó đương bị mấy đứa tâm đánh túi bụi; người khốn nạn đã gục xuống ngoài bể, sau lại cố nhổm dậy chạy ù té sang nhà dãy bên kia toan trốn. Bọn hung thủ đuổi tìm, vô tình vừa chạy qua cái nhà người kia đương trù ẩn, thì người kia thừa cơ ù té chạy ngược lên Cửa Nam, vừa chạy vừa kêu đi ầy. Bọn hung-thủ nghe tiếng lại lôn lại đuổi đánh, khi chạy tới Cửa Nam người ấy bị chúng đâm, sát, đâu đâu quá, gục xuống giữa đường. Người ta xúm xít lại nâng lên xe, thì vừa được một lúc là chết. Người bị đánh tên là Phạm-v-Lương, làm phu nhà Giấy-thép, quán làng Lương-sử thuộc hộ thứ sáu.

Còn đứa giết người, tên là Ngô ẩn-văn-Ru, 29 tuổi, làm phu tải gạo ở ngõ Sinh-từ, trong dây nhà là không có số, ngay sau khi thấy người khốn nạn mà nó đâm đã gục xuống rồi, thì nó bỏ té chạy lộn lại phố Sinh-từ, rẽ vào cái ngõ bên sau gare, may người chủ hàng cơm nói trên kia sực trông thấy nhận được mặt, liền mách bảo mấy người mật-thám và cảnh-sát đương bồi rồi đi tìm ở đó, thì mấy thầy liền lập tức chia đường sẵn đón bắt được ngay.

Người bị nạn hôm nay đã được phép đem chôn, còn đứa giết người thì đã phải giam cứu.

Người ta nói rằng cái đám giết người này có lẽ là bởi sự thù hằn gì, nên kẻ hung-thủ mới giết sẵn dao để có tình đâm chém người như thế. Ghê gớm thay cái dịch giết người xảy ra ở thành phố Hà-nội ta trong ít lâu nay!

Thuyên chuyển trong ngạch Học-chính. — M. Ducheme là giáo-sư tượng hạng hạng nhì bậc đệ nhất cấp ở Hà-đông nay đổi ra Hanoi quản đốc các trường đạo Bắ. thay M Segon đổi đi nơi khác

M. Trombetta giáo-sư thượng hạng hạng nhì bậc đệ nhất cấp tại Haiphong nay đổi đi quản-đốc các trường Hà-đông thay M Ducheme đổi đi nơi khác.

M. Trombet a sẽ kiêm cả chức thanh-tra các trường sơ-học trong tỉnh Hà đông nữa.

Việc người linh tập lấy dao cứa cổ — Người linh tập ở cơ đường mới (rue Nouvelle) lấy dao cứa cổ mà bản bảo đã đăng trong số báo hôm qua nay đã hỏi ra tên là Ngô-văn-Tung tức Tịnh mới 23 tuổi, số 664 tuộc về cơ thứ nhì.

Vừa ở Tam đảo mới về mấy hôm nay

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

55 nhà 5, phố Thợ-nhuộm, Giây nói 396

Xét-nghiệm máu mủ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh siển, bệnh đau dạ dày, đau ruột, bệnh đàn bà và hộ-sinh, sản vận.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.

Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 giờ đến 6 giờ 30 chiều.

Từ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày và giờ cho bệnh-nhân đến chữa. 3686

Hội chợ Hanoi

Lần thứ sáu

Sẽ bắt đầu mở từ 30 Novembre đến 14 Décembre 1924

Nhà đồ chế người. — (*Tin Đa-lát ngày 3 septembre 1924*) Đêm hôm 3 septembre 1924 hồi 3 giờ, cái nhà chứa ô-tô của nhà khách-sạn Palace đương làm, tự nhiên đổ xuống. Nhà ấy có một tầng gác, cái giằm mái vừa mới bắc xong.

Một người *chauffeur* Annam và hai cái ô tô ở trong nhà ấy đều bị bẹp cả. Người ta đã bắt đầu giỡ cái nhà đổ ấy ra ngay từ lúc chưa đến 4 giờ. Cái sân bằng xi-măng cốt sắt đề phải người *chauffeur* và hai cái xe thì đã giỡ ra rồi, nhưng vẫn chưa lôi người với xe ra được.

Cái duyên cớ nghe đâu tại sân xi-măng nặng quá, vì hôm trước trời mưa luôn, nước đọng lại đến 7 phân tây.

Đường xe-lửa Vân-nam Cứ như tin ở Vân-nam gửi về thì mấy hôm nay đường xe-lửa trên ấy đã tốt ơn trước. Nếu không mưa nữa thì đường xe-lửa lại đi lại được như thường.

Ngạch Tư-pháp. — M. Lê-đức-Hoạt, ký-lục ngạch ba tòng sự tòa án Tourane được phép nghỉ 6 tháng lĩnh nửa lương.

M. Đỗ-như Trí, thư-ký hạng tư tòng sự tại phòng dịch án Hanoi đổi đi tòa án Haiphong thay M. Thean-Nhân đổi đi nơi khác.

M. Then-Nhân, thư-ký hạng sáu tòng sự tại phòng Lục-sự tòa án Haiphong đổi đi tòa án Tourane thay M. Lê-đức-Hoạt về nghỉ.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bắc-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ độ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội tinh.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tenis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said Ai-cập, Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 00
Phòng khám bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 69, GIÁT nói số 236

3815

CHUYỆN GIẢI TRÍ

là một thứ sách làm cho trẻ con đọc, trong toàn những chuyện vui mà có ích về đường giáo dục, có nhiều bức vẽ xem rất thích.

Tập thứ I đã xuất bản, giá 0 $ 15

Mua buôn hỏi ông Dương-bá-Trạc hoặc ông Nguyễn đỗ Mục T.ang-bắc-tân-văn Hanoi.

Ở xa gửi mua thêm tiền cước 0 $ 05; gửi thư và mandat cho ông Dương bá Trạc Trang-bắc tân văn Hanoi.

Bọc giả muốn tiện thì xin gửi trước cho 2 $ 00 ; sau này lục lục ra tập nào sẽ gửi tiếp luôn mà tính bớt 20%. 2110

Ngạch thừa phái. — M. Hà-đương-Quang, thừa-phái hạng ba tại Phú-thọ nay bổ giáp việc tại Tòa án tỉnh ấy thay M. Hoàng-Nhu.

Đổi tên. — M Ng-v-Sảo, quán làng Đan-gian tổng Hà liễu huyện Thanh-trì (Hà-đông) được phép đổi tên là Ng-đình-Sơn.

Bãi chức — M. Hoàng-sĩ-Châu, bang tá Văn-mi (Lạng-sơn) nay phải bãi chức vì đã phạm lỗi nặng trong khi làm việc quan.

Ngạch tùy-phái. — Nguyễn-Du là cựu binh được kỳ bổ tùy-phái thì nay phải xóa tên ở trong sổ. Ng-v-Sót là cựu binh được bổ tùy-phái tòa Sứ Phủ-bộ thay Phạm-văn-Mân, lương mỗi năm được 96 đồng

Ngạch cảnh-sát. — Trần-hữu Tung là cảnh-sát ở Hà-đông nay được từ chức. Trần-xuân-Tân là cựu binh được bổ thay, lương mỗi năm 120 $

Ng-v-Lộc là cựu binh được kỳ bổ làm cảnh-sát thì nay phải xóa tên trong sổ.

Các tin vặt. — Đặng-văn-Tam 35 tuổi, cu-li ở làng Vân-đồng (Hà-đông) chửa một cái giường ăn cắp của M. Ng văn-Giêm ; Ng-v-Chân quán làng P. ú xá (Hà-đông) hội tin của Phạm-ngọc-Lương mất 5 đồng bạc ; Trần văn-Toan 38 tuổi, thợ sơn ở hàng Bún số 22, đánh và ăn cướp 10 đồng bạc và một đôi hoa tai giá 18 đồng của Ng thị Huân ở đường 88 thì nay đều phải bắt giam để xét hỏi.

Theo lệnh quan Biện-lý Ha-nội, sở Mật-thám đã cho xét hỏi về việc Ng thị-Nhị 28 tuổi, quán làng Tuân-hương, huyện Vân-lâm (Hưng-yên), ăn cắp của chủ là M. Hoàng-hữu-Kiên nhà ở đường Thành mấy cái quần áo và đồ nữ trang đáng 1300 quan ; về việc M. Lê trong Chân kiện mấy người thợ cưa đánh mình và ăn cắp mất 80 đồng bạc ; về việc M. Antoine Sao ở Honelsai (Ai-lao) kiện Xuân-hương hội tin 40 đồng bạc.

Cuộc đấu-xảo mỹ nghệ hội Khai-trí mở từ ngày 23 novembre 1924.

Quan Đốc to Bi-co-mian

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn bà, đàn bà có con gái, các chứng khí hư, các bệnh xét thường xảy ra sau khoẻ, các bệnh lậu, giang mai lở, đau mắt, các chứng sài trắ-ca

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gió, số nhà 23, Hanoi dây nói 214

Quan Đốc-tơ có cả nhà cho người đẻ nằm ở đó nằm, sẽ cần tại hải 706

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội đồng thành-phố. — Số báo ra ngày thứ ba có đăng : tiếp theo số báo ngày hôm qua 1er septembre 1924 ra làm 27 août 1924, vậy nay cải chính lại cho đúng.

Tại xóm Bình-khang. — Tối thứ ba ở Bình-khang xóm dưới có xảy ra một trận ẩu-đả rất kịch-liệt là linh khố-xanh danh nhau với cô-đầu quan viên. Nghe đâu đôi bên cùng có người bị thương, mà ngay tối hôm ấy quan đốn đã bắt cả làm biên-bản, chưa biết rõi xử ra thế nào.

Hỏi chuyện thì chỉ vì một quan viên nào đó hát chịu ở nhà người chị em nói trên kia đã khá lâu ngày, nên chủ nhà đòi mãi không được phải nói xẵng. Quan viên đó lấy thế làm khiêm-nhã nên dã đe lời nhiều lần rằng rồi sẽ đem linh khố-xanh lại phá nhà. Lời nói của quan-viên qua thật, tối thứ ba vừa rồi bèn rủ hai ten linh lại sinh-sự thì gặp ngay lúc nhà người chị em có bọn linh-tuỳ trước vô tình tưởng là vì sự ghen tuông chi chi đã xử nhũn, nhưng sau nghe tỏ chân-tình và tại thấy hai ten linh khố-xanh hạng hàng thì lấy làm nghịch mắt mới phải dùng võ-lực để đối đãi lại. Hai ten linh khố-xanh bị nhiều vết đau và biết sức không địch nổi mới cắm cổ chạy một mạch về trại viện thêm anh em rồi lại xuống giải trận nữa để báo thù.

Chực tự tử. — Tối thứ ba, vào hồi bảy giờ, tên Phạm đức-Mịch 30 tuổi, làm cu-li ở số La-nhiên, n à ở Lạc-viên, đi làm về, uống rượu thật say rồi vào buồng lấy dao cắt cuống họng để tự tử. Người ta nói rằng tên ấy chực quyên sinh là vì một cớ gì khác chứ không phải ma men dun dủi ra vậy.

Hiện tên ấy đã cho đưa lên nhà thương chữa thuốc, nhưng vết thương có điều quan ngại lắm.

NAM-ĐỊNH

Tết Trung-thu. Mấy hôm nữa đã đến tết Trung-thu, tỉnh-phố ta nom đã ra về tết.

Tết này tuy là tết trẻ con, xong tốn kém cũng không phải là ít, mà xét ra những sự tốn kém ấy phần nhiều là vô ích.

Thiết tưởng năm nay xứ Bắc ta chẳng may nhiều tỉnh bị nạn thủy-tai như tỉnh Hưng-yên, Hải-dương Bắc-ninh, mấy mươi vạn đồng-bào còn đương khốn đốn, thì ta cũng nên giảm những sự tiêu pha trong cái tết trẻ con này đi mà cùng nhau kể ít người nhiều giúm giúp cho người đồng-loại trong lúc khốn cùng.

Trả lời ông J. Trần-ngọc-Kỳ. — Bản báo có tiếp được của ông gởi lên một cái ngân-phiếu, bạc 20 $ 95 để trả tiền báo mà trong thư ông quên không để rõ tên quí xã là gì. Vậy xin ông viết thư lên cho bản-báo được biết để tiện việc ghi vào sổ sách.

VIỆC KINH-ĐÔ

Sẩy mất con cá to. — Ngày 24 Août hồi 10 giờ giữa dòng sông Phả-cam trước mặt đình làng Dương-phẩm, một người kể chài kia đâm được một con cá vược, bề dài chừng một thước năm tấc, bề ngang chừng bốn tấc, vừa đâm được một đọc mắc vào trên kỳ nó, thì nó rứt luôn cả đọc rồi lội ngược giữa sông. Người kể chài thấy thế biết e phải sẩy, liền kêu thêm hai ba người nữa bơi ghe đem đọc ra đâm tiếp, nhưng hai ba đọc đâm xuống chẳng sẩy, đuổi theo con cá trót nửa giờ mà không bắt được, mãi sau cũng thì nó vùng vẫy cho cán đọc sắt rồi lặng mất.

Đâm sẩy con cá to là cũng một sự tự nhiên, lại cũng ngẫu nhĩ mà đâm nó ở trước đình làng, thế mà lắm người bịa ra mà nói rằng cá ấy về chầu thánh thần nên ngài không cho hại nó, ấy thật nên một lời rất vô lý vậy.

Cuộc hát làm phúc. — Vừa rồi một rạp hát kia có bày một cuộc hát làm phúc để lấy tiền tu bổ cho một cái chùa gọi là chùa Kim-long ở Huế. Chùa ấy có phật có bia, lâu ngày đổi tệ, chả tự không tu bổ nổi, nên nghe đã có người phát hỏ để tâm mà bày cuộc hát làm p úc ấy.

Hôm ấy diễn tuồng Quan-âm du địa-phủ, người vào xem rất đông, hạng nào cũng có ten chức cả người, nghe đâu món tiền bán vé cũng đủ tu bổ chùa ấy. Nam-mô a-di-đà-phật, phúc đẳng hà sa.

Năm xương vô chủ. — Vừa rồi ở ngã tư Nam-giao có ông thợ kia nhân đắp nền đào mông để dựng cái n à hếp. Trước khi khởi công làm việc thì bà thầm năm thấy có người đàn bà đến nói rằng: ở nơi sắp dựng cái nhà bếp thì có hài cốt của người đàn bà ấy, chôn đã lâu đời và xin dời đi chỗ khác v. v.

Sang ngày mai bà thầm thuật chuyện lại, ông thầm cho là việc dị-đoan không tin, nhưng cũng ở y muốn đào hết cả cái nền nhà, nếu có hài cốt thì dời đi nơi khác kẻo tội. vì tnế mà vấn lưỡng lự. Tối lại ông thầm lại nằm mộng thấy người đàn bà ấy nói như lời bảo mộng hôm trước thì ông thầm bảo rằng nếu quả như thế thì nên chỉ c o đích chỗ, người đàn bà liền chỉ ở nơi c ỗ sắp làm cái cửa mạch. Chỉ xong ông thầm thức giấc dậy. Đến sáng mai cứ nơi ấy mà đào sâu đến năm thước ta thì quả nhiên tìm thấy một cái sọ dừa cùng vài cái xương ống đã mục nát hết. Ông thầm liền mua cái tiền cũng đỏ liệm để đợi chôn đi nơi khác. Năm xương vô chủ ấy chẳng biết là a?.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà	3 Septembre hồi 6 giờ	4 Septembre hồi 6 giờ
Lao-kay	78.30	78.40
Yên-báy	29.27	29.45
Việt-trì	12.85	12 60
Hanoi	8.30	8 05
Vạn-yên	6.25	5.90
Hòa-bình	5.50	5.34
Tuyên-quang	4.95	4.55
Phú-đoan	20.27	19 83
Phả Yên-bình	1.85	1 45

Trên sông Thái-bình	3 Septembre hồi 6 giờ	4 Septembre hồi 6 giờ
Thái-nguyên	20.30	20.12
Lẫm		
Phả-lạng-thương	4.10	3,70
Đáp-cầu	4.42	4,19
Phả-lại	5.47	

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của **HOÀNG-THƯỢNG**

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Các sự lạ lùng trên da thân người

Trong một khoản mặt da độ chừng năm sáu phân vuông thì có ít nửa là hai ngàn bảy trăm cái lỗ chôn long, tại có đó mà cho da có hơi ra hơi vỡ. Nếu có buội bậm đóng nghẹt thì hơi khí xuất nhập sao đặng. Bởi đó nên xà-bong làm chẻ phải có bợt nhiều đặng để thấm vỡ chôn long làm trôi sạch đồ đó quẻ, mà làm cho nước da sạch sẻ trở nên tốt đẹp.

Savon Cadum

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Cải lương hý-kịch

(Diễn theo lối Nam-kỳ)

Đến tối thứ hai 8 Septembre (10 tháng tám ta) này mời quý-khách đến xem diễn tích hát cải-lương

NGHĨA PHỤ TẦM PHU

Là một tích hát có luân-lý hay, nhiều chỗ rất cảm động đến chảy nước mắt.

Dùng toàn điệu hát cải-lương lối Nam-kỳ.

Toàn trẻ con diễn thuộc lòng theo vở.

Đã diễn qua 2 lần đều được quí khách ban khen và biết công cho bản-hội lắm. Thế mới biết rằng nghề hát là khó, khó gì bằng dạy bảo trẻ con học hát thế mà cô tâm dạy bảo mãi cũng có thể hát được. Tích này có một đứa trẻ 13 tuổi ra trò không kém gì một vai kép lão luyện.

Vai này lần nào cũng được khen. Xin lấy vé sớm từ tối chủ nhật.

Tối thứ năm 4 Septembre 1924

LƯƠNG BẰNG ĐỐC NGHĨA

Vì con dại hóa con hư,
Sống sao giữ được gia tư vẹn tuyền.
Dù không bạn quí dâu hiền,
Cơ đồ được vững như kiềng khó thay.

Tối thứ sáu, 5 Septembre 1924

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

TRƯỜNG NGHĨA THÀNH NHÂN

Tích thứ hai :

NA-TRA LẮT THỊT

THUỐC MYSOL

Là thuốc chuyên trị bệnh lậu mới mắc hay đã kinh niên

Các thứ thuốc Santal không phải thứ nào dùng cũng được giống nhau đâu, vì tùy cái cách cất khéo hay vụng, mới có thể trong lắm hay trong vừa. Vậy người đau cần phải kén lấy thứ thuốc nhiều chất tốt, không có những chất vô ích và những chất hại.

Chỉ có thuốc MYSOL là có 100/100 thuốc santal nguyên chất mà thôi. Vậy trong các thứ thuốc santal chỉ có thuốc MYSOL bao giờ cũng được công-hiệu chắc chắn mà thôi.

Bệnh lậu mới mắc phải, thì thuốc Mysol trị bệnh chóng lắm.

Bệnh lậu kinh-niên, các thuốc trong khác chữa không khỏi, thì dùng thuốc Mysol cũng bớt trông thấy. Thuốc Mysol lại được một điều không làm đau thận, đau dạ dày. Chỉ có thuốc Mysol là có tinh ấy.

Đau bệnh kinh-niên, thì phải dùng một thứ thuốc thật tốt, trừ bệnh đến tận gốc rễ.

Thuốc thụt **PARAT**

Dùng rất tốt, Bản-hiệu không có thể đăng hàng nghìn bức thư cảm ơn, và khen ngợi của bản-hiệu để tiếp được, song trong quyển sách con gái vào với lọ thuốc bản-hiệu có trích mấy bức thư. Xem bức thư ấy, thì rõ cái giá trị của hai thứ thuốc ấy, mà hai thứ thuốc ấy lại rẻ, vì

Thuốc MYSOL giá có 1 p. 25 và thuốc thụt PARAT giá có 1 p. 10

Nên mua ngay ở hiệu bào chế CHASSAGNE 59, rue Paul-Bert Hanoi

Để chậm một ngày thì bệnh lại khó chữa thêm.

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nợt-các phụng lời châu phê rằng :

Chiếu nay đại được phòng của MONTÉS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dùng cực rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui-ông phòng chế-tặng để rõ thành-giả.

Khâm thử.

以熹有世 欽製製煥 此聖堂堂 特頒酒酒 賜行房房 示試大大 製用房房 藥顯貴貴 方仙堂堂 主免除除 藏金蓋蓋

內閣蔡 賜

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! Giá bán rất rẻ 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vi-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÉS

54 Phố Tràng-tiền 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư báo này.

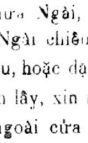
"MỘT LỜI KHUYÊN BẢO" RẤT TỐT

Nếu thấy ai mắc phải bệnh cuộn, bệnh hơn thì nên mách người ta dùng thuốc « REMÈDE D'ARTSISINE EXIBARD », thuốc bột, thuốc viên thành điều, thuốc tăng tế để hát cũng như đang điếu cạn mà hút vậy.

Thuốc này đã từng được thưởng nhiều hạng Médailles vàng và bạc. Thuốc này các lương-y ai cũng lấy làm hiệu-nghiệm. Mỗi năm chữa được đến hàng ngàn người khỏi bệnh.

Đã bởi trong một các điều, hoặc trên mọi mình kim-hải mà đến, rồi thế cai khói thuốc, thì lập tức đỡ ngay. Cứ thử mà xem, sẽ thấy kiến-hiệu lạ thường. Mỗi thuốc quán Abyssinie Exibard (CIGARETTES D'ARTSISINE EXIBARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái bằng quảng quanh hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực hiệu.

Gởi bán tại : **BLANC, Hanoi**
MONTÉS, Hanoi

Bắt quái-cheo !

Thưa Ngài,

Khi Ngài chiếu cố cho bản-hiệu, hoặc dạn người nhà đến lấy, xin nhớ cho rằng, ngoài cửa có cheo cái bắt quái, thì mấy chính hiệu chè ngon.

SINH-THÁI

31, Giữa Phố hàng Ngang, 31

HANOI

2107

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Bỏ thuốc độc. — Mới rồi ở làng Kim-lũ về huyện Tuyên-hóa có một người đàn bà làm nghề bỏ thuốc độc, bị tố giác, quan sở tại đã bắt giải về tỉnh và có bắt được một lọ thuốc-độc quả tang nữa.

Con ác-phụ ấy đã tống-giam rồi, còn lọ thuốc-độc thì gửi vào Huế, để phòng thí-nghiệm hóa chất xét thử có phải là thuốc độc không.

Ở hạt Quảng-trạch và Tuyên-hóa có một bọn người chỉ sinh nhai về nghề đi bỏ thuốc độc. Chúng có cái man-tục tin rằng cứ mỗi năm đi bỏ thuốc độc mấy lần, thì buôn bán làm ăn mới chóng phát-tài; hễ người nào ăn phải cái độc ấy, thì chỉ trong ba tháng là chết.

Quan trên vẫn lưu-tâm cố bắt cho được các quân gian ác ấy, song không mấy khi bắt được quả tang và không có bằng chứng rõ ràng, bởi tháng chạp năm ngoái ở phủ Quảng-trạch có bắt được một người đi bỏ thuốc độc và một ít thuốc độc sau gửi vào Huế để phân-hóa tính chất thứ thuốc độc đó, song hiềm vì ít quá, không thể thí nghiệm được, thành thử cái án ấy cũng không xét ra. Chuyến này chắc là có thể khám phá được nghỉ ấn bẫy nay để nghiêm-trị cái quân đi giết người không có gươm dao. Mong thay!

Chết vì đồng bóng — Ở làng Diêm-điền về phủ Quảng-ninh có một người nông-phu kia, mới bị một cái tai biến lớn, mà duyên cớ là do sự mê tín dị-đoan mà ra. Số là hai vợ chồng người trai cày đó, sau khi làm việc ở ngoài đồng về, đều bị cảm mạo cả đôi; không ăn cơm được, qua ngày sau cũng chẳng thấy bớt, mà bệnh cứ nặng thêm, nhưng vì không chịu uống thuốc men gì cả, mới mụ bóng về nhà cứa chữa; bệnh tình cứ một ngày một thêm nguy kịch; thế mà vẫn mê theo lời đồng bóng, nhất thiết chẳng tìm thầy kiếm thuốc

(Xem trang thứ tư).

VIỆC VẬN TẢI HÀNG HÓA

P. CAPS

Nhà giấy tại số 7, phố Paul Bert

HANOI

Nhận tàm mối gởi về việc chở hàng: Haiphong và Marseille.

Giữ hàng, xếp hàng và mọi việc khai báo và nộp k ễ thương chính, tẻ khuông và dọn nhà, vân vân.

GIÁ TÍNH RẤT HẠ

2116

KÍNH CÁO

Thập phương đều biết rằng sư Tuyên khi trước có ở chùa Hòa giai thì bây giờ không ở đây nữa, vậy các sư chùng tôi đăng báo để thập-phương đều biết cho.

Nếu sau này mà sư Tuyên có làm sự gì trái phép thì các sư chúng tôi không được biết nữa.

ĐẶNG-VĂN-LỢI
sư chùa Hồng-phúc
« tức là chùa Hòa giai »
Phố hàng Than Hanoi

3891

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montes nhượng hiện Bào-chế của ông cho ông Domart bào chế sinh-viên hạng nhất về cao-đẳng học-đường Paris đã một năm nay. Ông Domart tự trông coi lấy việc chế thuốc, và thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn thận, nhờ đó thế mà hiệu bào-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gởi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi giá, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

Ngài nào cần dùng mua xe đạp, xe máy và đồ phụ tùng thay đổi rất tốt, rất hạ, thì nên gửi ngay thư về lấy tờ giá hàng ở hiệu:

TIẾT-HIẾU-TRUNG

dit TRÚC-THÀNH

Fournitures générales pour Cycles & Motos

№ 35, PLACE NEYRET, HANOI

HỘI BẢO TRỢ TRẺ CON LẠI VÔ THỪA NHẬN

Chỉ-dụ ngày 31 Juillet 1907 đã nhận cho rằng : Hội có ích lợi chung

CUỘC ĐÁNH SỐ

GIÚP CHO HỘI

TRÚNG THỊ ĐƯỢC TIỀN

QUAN THÔNG SỨ BẮC-KỲ ĐÃ CHO PHÉP

Theo nghị-định ngày 25 Juin 1924

Có vé bán là 60 000 số giá vé bán là 0$50 một vé

NHƯỢNG SỐ TIỀN ĐƯỢC KỂ SAU ĐÂY :

1	Số được 2 mỗi phần rưỡi		3.000$00
1	Số được 1.500		1.500.00
1	Số được 1.000		1.000.00
3	Số được 500		1.500.00
5	Số được 100		500.00
20	Số được 50		1.000.00
40	Số được 25		1.000.00
		Cộng cả số vé được ; thành :	9.500$00

Mua vé ở đây

ĐIỀU LỆ

NƠI MỞ SỐ VÀ NGÀY MỞ. — Sẽ mở ở tòa Bắc lý Hanoi, ngày 28 Septembre 1924, hồi 3 giờ chiều có mặt hội viên trị sự của hội trông coi việc mở số và quan Bắc-lý Hanoi sẽ kiêm-duyệt. Nếu có việc gì ngăn trở thì ngày mở số lý có thể hoãn lại được (theo khoản thứ 7 trong nghị định).

NHƯỢNG SỐ ĐƯỢC. — Những số được thì sẽ yết thị và đăng báo. Nếu những số được mà không ai lĩnh trong hạn mười tháng kể từ ngày mở số thì những món tiền ấy sẽ để vào công-quỹ của hội (theo khoản thứ 8 trong nghị định).

NƠI GỬI TIỀN RA VÀ VÀ PHÁT TIỀN SỐ ĐƯỢC. — Không tiền bán vé hai đồng trở-xu sẽ gửi ở nhà Đông Pháp Ngân-hàng và những số trúng được thì ở nhà Ngân hàng ấy phát tiền cho mà thu lấy vé (theo khoản thứ 8 trong nghị-định).

3135

Số 3

THÚY-HỦ

(Bộ Thủy-hử này tức là Bộ ngũ tài-tử kỳ-thư của Thánh-Thán đã phê-bình. Trong truyện là 108 người mà mỗi người có một tính-tình riêng, một khí-chất riêng, một hình-trạng riêng và một thanh khẩu riêng, thật là một ngọn bút hóa-công vậy. Xem tiểu-thuyết Tàu có xem đến Thủy-hử, mới biết rằng bút-pháp của cổ nhân cũng nhiều kẻ đặc-sắc, không phải những tay tầm-thường chấp nhặt có thể viết nên được.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Vương-tiễn lại nói :

— Quan thái-úy cho gọi, khi nào chúng tôi dám không đến.

Cao cầu nổi giận, truyền bảo quân-sĩ rằng :

— Chúng bay hãy căng nọc nó ra, đánh cho kỳ chết !

Các tướng đứng hầu xung quanh, phần nhiều có lòng yêu-mến *Vương-tiễn* cả, mới đồng-thanh mà khuyên can rằng :

— Dám bẩm quan thái-úy ! Ngày hôm nay là ngày mới bắt đầu cung chức, dám xin quan thái-úy hãy rộng tha cho một phen.

Cao cầu nói :

— Đỡ khốn nạn kia ! Hôm nay ta nể lời các tướng nói, hãy rộng tha cho nhà-ngươi một phen, rồi ngày mai ta sẽ liệu !

Vương-tiễn lẩy tẩy, ngẩng đầu lên nhìn, trông rõ là *Cao cầu*. Khí ra tới ngoài cửa dinh, *Vương-tiễn* thở dài than rằng :

— Tính-mệnh ta ngày nay khó lòng mà bảo toàn được ! Ta nghĩ *Cao* thái-úy là ai, chẳng hóa ra một gã chơi bời lêu-lổng ở *Đông-kinh* thuở xưa, chính tên gọi là *Cao-nhị* đó ! Thôa xưa ấn có đến học đánh roi, bị thân-phụ ta đánh cho một roi, ngã lăn xuống đất, ốm ba bốn tháng mới trở dậy được. Bởi vậy hắn đem lòng oán-giận, hôm giờ gặp bước, được làm chức thái-úy, cho nên nghĩ cách để báo thù. Ta không ngờ ngày nay lại thuộc quyền hắn cai-quản. Cổ-nhân đã có câu rằng: « Quan không sợ bằng quản » ta chống lại với hắn làm sao cho nổi, biết tính thế nào.

Vương-tiễn về đến nhà, buồn rầu không biết đường nào, mới thuật chuyện cho thân-mẫu nghe. Hai mẹ con cùng nhau than khóc.

Bà mẹ *Vương-tiễn* nói :

— *Vương-tiễn* con ơi ! « Ba mươi sáu chước, chước đào là hơn » nhưng bây giờ ta biết đào-tẩu vào đâu cho được !

Vương-tiễn nói :

— Thân-mẫu ơ ! Thân-mẫu dạy chi phải ! Con nghĩ quanh nghĩ quẩn, chỉ có quan kinh-lược *Chủng-công* ở *Diên-an-phủ*, thế-hạ ngài nhiều người khi trước về tội kinh-thành, vẫn yêu mến cái tài đánh roi của con. Ngày nay con sang đấy xin đầu-quân thì chắc được chỗ nương-tựa.

Bấy giờ hai mẹ con thương nghị cùng nhau. Bà mẹ lại nói :

— Đã đành rằng hai mẹ con ta đem nhau đi trốn, nhưng còn hai tên quân hầu con, nếu chúng biết tình thì ta trốn sao cho thoát !

Vương-tiễn nói :

— Không hề chi ! Thân-mẫu cứ yên lòng, con sẽ có kế !

Buổi chiều hôm ấy, *Vương-tiễn* gọi tên quân họ *Trương* vào mà truyền bảo rằng :

— Nhà-ngươi ăn cơm trước, rồi ta sai đi có chút việc.

Tên quân họ *Trương* nói ;

— Chẳng hay ông định sai tôi đi đâu ?

Vương-tiễn nói :

Hôm trước ta bị bệnh, có khấn-nguyện cái miếu ở ngoài *Toan-tảo-môn*, vậy ngày mai ta định ra đấy thắp hương. Hôm nay ta cho người đến bảo người thủ-miếu trước, để sáng mai bắn quét dọn và mở cửa miếu cho ta vào làm lễ. Đêm nay nhà-ngươi cứ nằm ở trong miếu mà đợi ta đến.

Tên quân họ *Trương* vâng mệnh đi ăn cơm trước, rồi thắng đường lên miếu. Đêm hôm ấy, hai mẹ con sửa-soạn đồ hành-lý, thu nhặt cả vào mấy cái dây để định đến hôm sau thì đèo lên mình ngựa đem đi.

Đầu trống canh năm hôm sau, trời chưa sáng rõ, *Vương-tiễn* đã gọi tên quân họ *Lý* vào mà bảo rằng :

Ta giao cho nhà-ngươi mấy lạng bạc này, đi lên trên miếu, cùng tên quân họ *Trương* kia, sửa soạn mua một lễ « Tam-sinh » mà nếu chín đi, rồi ở đấy đợi ta. Ta còn đi mua các thứ vàng-mã đến sau.

Tên quân họ *Lý* vâng-mệnh đem bạc đi ngay. *Vương-tiễn* vào trong chuồng lấy một con ngựa, đèo buộc các đồ hành-lý, rồi dắt đi ra phía cửa sau. Bao nhiêu đồ nặng nề trong nhà, đều bỏ lại cả.

Vương tiễn khóa chặt cửa sau lại, đỡ bà mẹ ngồi lên trên mình ngựa, còn mình thì gánh một cái dây đi theo. Nhân lúc trời chưa sáng rõ, đi ra cửa *ây-toa*, thẳng đường tiến sang *Diên-an-phủ*.

Lại nói chuyện hai tên quân mua đồ lễ đem nấu chín rồi, ngồi đợi ở trên miếu. Đợi mãi đến quá giờ tị mà cũng không thấy *Vương-tiễn* đến, tên quân họ *Lý* nóng lòng sốt ruột, mới trở về nhà tìm.

Khi về tới nhà, thấy cửa khóa chặt, không có lối vào, tìm quanh tìm quẩn trong nửa ngày trời, chẳng thấy đâu cả.

Trời đã gần tối, tên quân họ *Trương* ở trên miếu có lòng nghi-hoặc, cũng chạy thẳng về nhà, lại cùng với tên quân họ *Lý* đi tìm suốt đêm hôm ấy. Chẳng những không thấy *Vương-tiễn*, cả bà mẹ *Vương-tiễn* cũng không thấy đâu.

Ngày hôm sau, hai tên quân lại đi hỏi các nhà bà con thân-thuộc, đều không ai biết cả. Hai tên quân sợ phải liên-lụy, vội-vàng chạy đến phi-báo *Cao* thái-úy.

Hai tên quân qui xuống mà bẩm rằng :

— Dám bẩm quan thái-úy ! Chức giáo-đầu *Vương-tiễn* hiện đã bỏ nhà đem mẹ trốn đi, bây giờ tìm đâu cũng không thấy.

Cao cầu nghe báo, nổi giận mà rằng :

— Đứa phản-tặc lẩy trốn đi, rồi ta thử xem trốn có thoát không !

Nói xong, tức-khắc phát một đạo công-văn, tư đi khắp các châu huyện để nã bắt *Vương-tiễn* về tội bỏ đào. Lại nói chuyện hai mẹ con *Vương-tiễn* từ giã *Đông kinh*, ngày đi đêm ngủ, lặm-lội đường trường, đã hơn một tháng.

Một hôm, trời gần tối, *Vương-tiễn* vai gánh cái dây, lẻo-đẻo đi theo sau ngựa, nói với bà mẹ rằng :

Dám bẩm thân-mẫu ! Đây đã gần đến *Diên an phủ* rồi, thế là hai mẹ con ta đã thoát khỏi cái ách thiên-la địa-võng, dẫu *Cao* thái-úy có sai người đuổi bắt to, cũng chẳng bắt được nào !

Hai mẹ con mừng-mừng rỡ-rỡ, thế nào đường đi lỡ quãng, không gặp chỗ trọ. Đi một lúc đã thấy có làng-xóm nào cả, chỉ trông thấy ở phía rừng xa xa, thấp-thoáng có ánh sáng.

Vương-tiễn nói :

— Nếu vậy hay ! Hai mẹ con ta cố đi một thôi nữa, rồi vào đó xin nghỉ trọ, sáng mai sẽ đi. Bấy giờ dẫn dắt đi về phía rừng, bỗng trông thấy một lòa nhà lớn, có tường đất bao bọc xung quanh. Phía ngoài tường lại có trồng mấy trăm gốc liễu.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

gì cả, cứ một lòng tin cậy ở phù phép của con mẹ buôn thánh bán thần kia, nay nồng bát nước lạnh, mai ăn nắm tàn hương, cứ thế trong mấy ngày rông rã, đến ngày thứ ba ai vợ chồng đều tạ thế. Tội nghiệp thay, khổ vì ngu ngốc, nên đến nỗi thiệt mạng.

Hai vợ chồng chết đi để lại một đứa con lên sáu tuổi, cũng đau một chứng ấy, mà bệnh tình xem ra trầm trọng lắm.

BÌNH-ĐỊNH

Kim-vũ. — Từ hôm đầu tháng bảy đến nay trời nắng rất là dữ dội. lại thêm gió nam thổi vùn vụt; bao nhiêu nước ở đồng điền, cho chí sông ngòi, mương rãnh, đều bị thần hanbạt thân thập hết cả.

Cây lúa ngoài đồng đương xanh tươi mườn mượt, mà phải biến ra sắc vàng, rồi dần dần ngã rẹp hết; cảnh tượng tiêu điều, thấy mà thảm ưa!

Giá gạo thóc cứ theo cơ trời mà mỗi ngày là mỗi tăng, hiện nay lúa đến hai đồng hai một vuông, thành ra một tạ gạo đến gần 10 đồng bạc, giá này tưởng mới có năm nay mà thôi. Tuy giá gạo cao đến thế mà trong dân gian vẫn an ổn, là năm nay có lẽ cấm xuất càng trong mấy tháng, nên lúa còn lưu trữ lại trong xứ cũng đủ ăn; tuy nhà giàu thừa cơ trời mà lên giá, song hễ có tiền thì có lúa ăn, không đến nỗi chết đói. Còn về mấy năm trên tuy giá lúa mới đến một đồng một tạ, mà trong dân gian rất là huyền náo, là vì trong xứ ế lúa rồi, chỉ có tiền mà không có lúa mà mua cho nên đành cầm tiền mà chịu đói.

Thiên hạ đang ngóng cổ van trời, trông cơ trời được, thì nay tiếng kêu dữ thấu; vậy bữa 25 26 trời rưng rưng luôn, cũng có mưa chòm đóm; qua tối 26 sonit này trời mưa cho mấy trận khá to, và khắp tỉnh cộng hưởng, đồng điền nổi nước, nhân vật tươi cười. Thật là mưa vàng mưa ngọc vậy.

Ước sao đến nửa tháng sau trời hộ cho một lượt nữa, thì chắc là mùa t ăng tâm không nên nỗi thua thiệt vậy.

Nhờ trận mưa này có lẽ nay mai giá gạo sẽ nới nắm được đôi phần.

PHÚ-YÊN

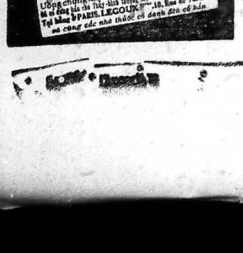
Có quả oan cho hòa-thượng không? Chùa ở quan, tục kêu là chùa Đá trắng, ở làng Cần-lương giáp giới làng Long-uyên là chùa rất to lớn, mà lại gần có và danh tiếng xưa nay.

Trụ trì tại chùa này là Pháp-ngữ hòa-thượng Đoàn-Kinh với một mụ vãi Tạo, và một tên đệ con con mà thôi. Hòa-thượng này tuổi vừa ngũ tuần, còn mụ vãi tuổi chừng 30 có lẻ. Từ khi mụ vào tu ở chùa này, (mụ người ở xứ Gò-dùi) đã mười năm nay, thập phương bổn-đạo nhiều người không bằng lòng vì xem cách ăn nói cử chỉ của mụ không có chút chi là tu hành cả. Về khi trước mụ bỏ chồng mà đi tu, đêm ngày nương náu cửa không mà phơi phới lòng xuân mụ vẫn chưa dứt được mối tình oan nghiệt!

Hôm mới đây có một mụ đàn bà góa chồng nhà ở gần chùa, bấy lâu vẫn lui tới đèn hương, chiều hôm ấy mụ vừa bước vô chùa, không rõ duyên cớ chi bị mụ vãi nắm lấy tóc và nắm lấy hòa-thượng mà kêu la om xòm là hai đứa có tư-tình với nhau. Kêu la chán rồi buông hòa-thượng ra, mà cầm kéo cắt tóc mụ nọ. Ô hay, sao thế vậy? Thì ra mụ vãi kia nổi máu ghen mà làm hung đó. Nghe tiếng la nhiều người chạy tới, đến tỏ lời thống trách hòa-thượng. Còn mụ góa chồng kia đem nắm tóc bị cắt đi trình làng, chưa hay làng phân xử ra sao.

Từ khi xảy ra câu chuyện ấy đã khiến cho công chúng bàn đi nói lại mà gép thành cái vỡ kịch *hồ mang thần lằn*. K ông có có không, việc còn đương xét, chẳng hay hòa-thượng có quả là oan không nhỉ?

L. H. T. lai cảo.

NHÀ BÀ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU Bảo-chế MONTES
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Có bán thứ thuốc:
ELIXIR ANTICHOLÉRIQUE
Thuốc này có trị cả những bệnh đau dạ dày, đi tả, đau ruột, đi tháo dạ.
CÁCH DÙNG: Cứ trong 24 giờ uống một lần; mỗi lần uống ba hoặc bốn thìa lớn pha với một ít nước lã, trẻ con thì uống ba hoặc bốn thìa cà-phê.
Giá bán 0$80 một lọ

Đương thời, Những bịnh như KIẾT, XÁM-XẠO, ỈA-CHẢY, ĐAU LƯNG mỗi một cũng trở TIN-THẦN thì Thầy thuốc đến chữa hằng lo
NUCLOCITHOL.
Thuốc này HIỆU LẮM, trừ bịnh đâmau mà lại trừ tiệc cốt bịnh.
Thuốc NUCLOCITHOL làm sanh sảng MÁU-HUYẾT và củng-cát GÂN-CỐT.
Thường người ta dùng nó khi đau mới giỏi dặng cho mau lành mạnh, mà nhứt là trừ những bịnh ke trên đây.
Cách uống: sáu hoàn một ngày.
Thuốc bán tại tiệm ông GUILBAUD
Thầy bào chế thuốc nhứt hạng tại TOURS (France)
Tiệm tại Hanoi: Tiệm thuốc của ông Ed. CHASSAGNE

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình lậu và giang-mai) khuyên các ông các đừng thuốc" nhảm tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bao thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy người khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

Agents d'Annonces en Europe:
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Treochet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC
泰 LỢI-THÁI 利
110, Rue des Changeurs, 110
HANOI
Bản-hiệu chuyên nghề ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu-cố, bằng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Laos.
Đã khách quen hay là, hễ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước thì nhà hiệu cũng chiếu theo thời giá mà gửi đồ đến tận nơi. 2864

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Thuốc Le MUSCOL
Làm cho có sức khỏe
Trị được bệnh huyết suy
làm cho trong máu
thêm chất dỏ
Gởi bán tại:
Hiệu bào-chế CHASSAGNE
59, Phố Paul-Bert, Hanoi

NHÀ BÀ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU Bảo-chế MONTES
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Trong những độ giới nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh cảm.
Mắc bệnh cảm, thường sốt lạnh, nhức đầu, đau ê khớp xương.
Muốn trị bệnh cảm, chỉ có một thứ thuốc, là:
Cachets du Docteur Rascol
$ 3.50 một ống sáu cachets

Thuốc thụt PARAT
Chữa các bệnh sinh-dục rất nhanh, và hợp phép.
RẤT CÔNG-HIỆU
Giá bán $ 8.40
Gởi tại phòng thuốc PARAT, Paris
Có gởi bán tại Hà nội
HIỆU BÀO-CHẾ
CHASSAGNE
59, phố Paul Bert.

VỊ THUỐC KIỆN HIỆU
1) Hoa-liễu-giải-độc-hoàn, thuốc này, vì các vị thuốc nên đã nhiều Nơi dắc dụng, nó chẳng những là trị bệnh lậu, còn có thể giải độc mọi chứng khác, mỗi chai 1 p. 00.
2) Thuốc-ho, ho hàn, ho nhiệt đều hợp dụng, ho nặng đến đâu, uống giá nửa chai khỏi ngay lập tức, mỗi lọ 0p. 30.
3) Thuốc lị, bệnh lị thì lâm thứ, có đỏ, có trắng, hoặc vàng, hoặc huyết, hễ không có hiện phát y trị, thực dễ hai người, thứ thuốc này có thể trị các chứng lị, mỗi chai 0p. 50.
4) Bạch-đới-hoàn, chuyên trị đàn bà tiểu-tiện ra huyết, bạch đới thường lưu, mỗi chai 1 p. 00.
Trong hiệu lúc nào cũng có thầy thuốc ai hỏi điều gì xin trả lời ngay.
Quí-khách ở xa chiếu-cố cho, xin gửi tiền trước, và tiền cước mỗi đồng thêm 0p. 20, từ 1 p. 00 trở lên mấy gửi hầu.
SIOU-HANG-LAM
108, phố hàng Buồm, Hanoi

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酗 祌
J. BLANC (dệ nhất hạng bào-chế)
Ông L. BLANC (người nối-nghiệp)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít
Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì nống một cốc con
每朝食前飲各吞服沒噦羅欲病
Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

BỒ KIM-HOÀN
BIJOUX GOLDTUBÉ
Bong rải lại bán lại 1 fr. một gam
1 fr. 75

Xin nhắn gởi le BAGUES EUSSON trên này, tươi 24 chiếc nhẫn đồng tốt. Có khắc hai chữ đầu tên, hoặc nhẫn có tên như « MARIE », « SUZANNE », « SOUVENIR », giá 1 fr. 75 Kim xuyến, à bên vừa có cả viền nhẫn quốn mua. Nếu xin các ngài mua một cái nhẫn, nên các ngài không ưng ý, thì chuyển nhẫn sau bán xin tỉ tiền lại tra.
Xin nhớ cái khỏi nhầm, thì các ngài lấy một miếng giấy nhỏ, khoét một cái tỏ vừa đầy làm mẫu. Rồi gởi một cái mandat 2 fr. 50, đến kiểu
BIJOUX GOLDTUBÉ, Rayon E
211, Rue Saint Maur-St, PARIS
Tại chuyển tiền sau các ngài có nhận được cái nhẫn và ưng, Cứ là có và không đó tùng

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
68, Rue des Cantonnais, 68
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266
2016 YU-WO-TSEONG

NHÀ BÀ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU Bảo-chế MONTES
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Thay huyết xấu.
Trị bệnh mất mắn, khi huyết suy-yếu, thần-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra rạo phồ làm cho hay hoa vật uống thuốc nay rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm bao giờ!
Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay
Ấy là:
Thuốc nước bổ huyết
MÁU BỔ

Ai muốn chữa bệnh lậu cùng các bệnh tiểu-tiện.
Nên dùng thuốc:
MYSOL
Làm bằng essence de Santal
Thuốc rất mạnh, mà lại rẻ hơn các thứ
Chế tại phòng thuốc PARAT Paris
Gởi bán tại Hà-nội
hiệu bào-chế CHASSAGNE
59, phố Paul Bert.

PILULES
APHRODISIAQUES
du Docteur SMITHS
Rất nhanh rất công hiệu
Chữa các bệnh sinh dục khỏi hẳn mà không có chi là nguy-hiểm cả.
Chế tại phòng thuốc PARAT Paris
Có gởi bán tại:
Hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, phố Paul Bert, Hanoi

MUA MỘT ĐƯỢC HAI
Hiện tôi buôn thuốc lào đã lâu năm nổi tiếng nhất Bắc-kỳ. — Nay lại đặt thêm ảnh thưởng kẻ các ngài mua bánh thuốc mở ra có ảnh thưởng, thời xin mua dán tôi cứ lại đây ma lĩnh thêm một bánh thuốc thưởng nữa. Ấy là nghĩa mua một được hai.
Bây-giờ đã nức tiếng đồn,
Gởi đi bán lẻ bán buôn xa gần.
Vẽ chanh Tam-thiệt Ban thần
Thương-tương-tương, Ban-tín tương quân, Tiêu hà,
Ai mua bánh thuốc mở ra.
Có đề chữ thưởng (賞) thì là số may!
Xin đem cái phiếu thưởng này
Mua dầu đến đây thưởng ngay tức thì.
LY-SENG-BAO
47, Rue des Paniers, (Phố Hàng Bồ Hanoi
Cửa hàng bán vàng-bạc, đồng đồ, nhỡn-kính. 2057

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT-BÁO
(Xuất-bản mỗi ngày 3.500 tờ)
6 trương
GIÁ BÁN BÁO:
Một năm . . . . . 12$00
Sáu tháng 6.50
Ba tháng 3.50
Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).
Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, thận về kinh-tế ký-lạ, báo tin là xảy ra trong Đông Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thân nhận.

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC
MỘT TRIỆU
HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN
Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé
CRÉDIT NATIONAL 1920
Lúc mua vé thì giá 20 quan, còn thì đóng làm 20 tháng mỗi tháng 1 mươi quan. Nếp tiền thì đầu, tiền được ngay cái vé, rồng mình có quyền xổ-số kể vé trong số thì được số tiền. Mình chỉ chịu khó đánh đều mỗi tí, thật hẳn như không nghỉ đến, mà ch được dự các cuộc rút số, lại được có quyền xổ-số mỗi cái vé rất quý có sinh lợi-tức.
Vé Crédit National mỗi năm tìm kỳ dự cuộc rút số là 1er Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.
Mỗi lần rút số có:
1 lô. . . . . MỘT TRIỆU
1 lô. . . . . 500.000 quan
2 lô. . . . . 200.000 quan
3 lô. . . . . 100.000 quan
6 lô. . . . . 50.000 quan
Tiền rút số tính kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan
Như vậy rút số cũng dễ trúng lắm
Muốn dự các cuộc rút số kỳ, nên gởi 20 quan cho ông chủ-nhiệm nhà
BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576
Tiền bán vé này thơ như bản (cuộc ngày 23 Mars 1920, các nhà mua có được gì đều chắc chắn.